

SAOPŠTENJE 181/2025

Datum objave: 24.12.2025.

Bruto domaći proizvod (BDP) i stvarna individualna potrošnja (SIP) po stanovniku, prema standardu kupovne moći (SKM)

2024. godina

Prema konačnim podacima EUROSTAT-a, bruto domaći proizvod po stanovniku prema standardu kupovne moći u Crnoj Gori u 2024. godini iznosio je 53% prosjeka EU.

Od zemalja članica EU, najveći bruto domaći proizvod (BDP) po stanovniku prema standardu kupovne moći (SKM) zabilježen je u Luksemburgu, čiji je nivo više od dva puta iznad prosjeka EU-27, i iznosi 245% evropskog prosjeka, dok se Bugarska nalazi na najnižem nivou sa 66% prosjeka EU-27.

Od zemalja iz regiona, Hrvatska ima najveći BDP po stanovniku prema standardu kupovne moći koji iznosi 78% prosjeka EU-27, dok se Crna Gora nalazi na drugom mjestu na nivou od 53% prosjeka EU-27. Srbija se nalazi na nivou od 52% evropskog prosjeka, Sjeverna Makedonija i Albanija na nivou od 42% i Bosna i Hercegovina na nivou od 35% evropskog prosjeka.

Stvarna individualna potrošnja (SIP) po stanovniku prema standardu kupovne moći, prema prvoj procjeni među zemljama članicama se kretala u rasponu od 72% prosjeka EU-27 u Letoniji do 146% prosjeka EU-27 u Luksemburgu.

Grafik 1. BDP po stanovniku prema standardu kupovne moći, 2024. godina (EU-27 =100)

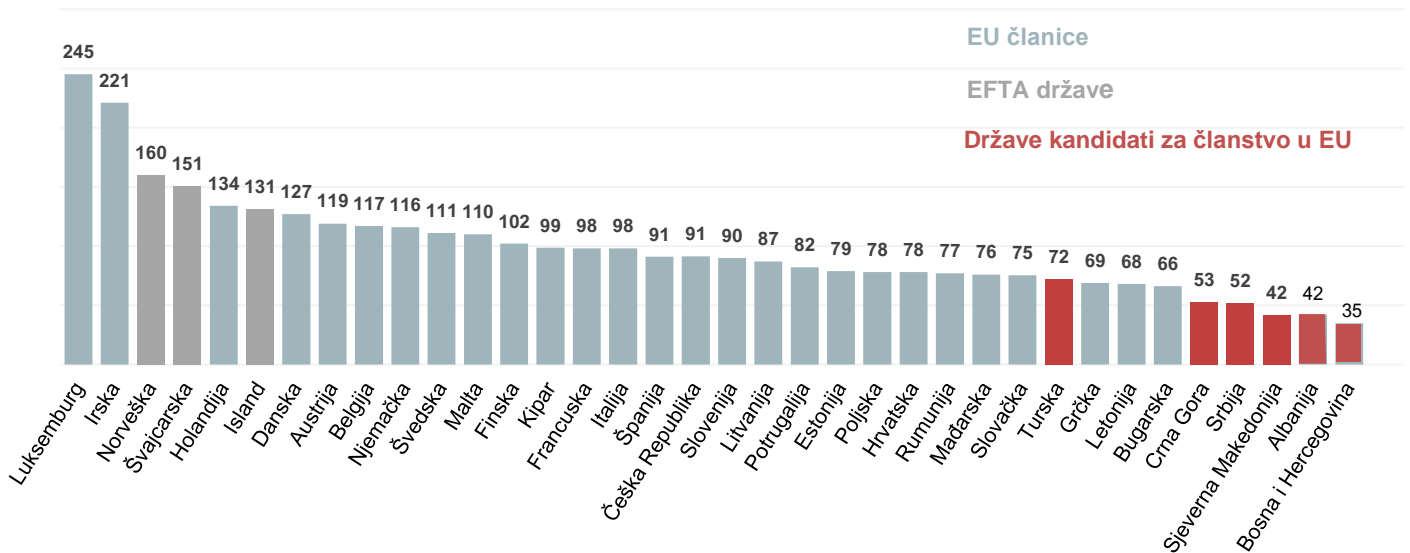
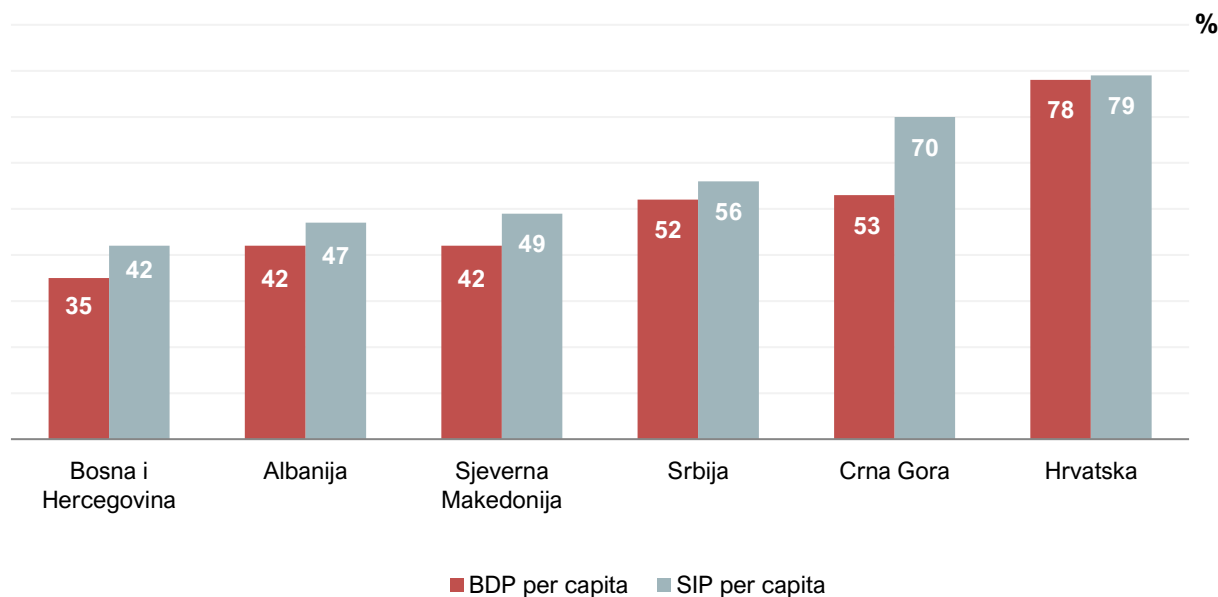

Tabela 1. Bruto domaći proizvod i stvarna individualna potrošnja po stanovniku, prema standardu kupovne moći za 2023. i 2024. godinu (EU-27 =100)

Država	BDP po stanovniku		SIP po stanovniku	
	2023	2024	2023	2024
EU-27¹	100	100	100	100
Države članice EU				
Luksemburg	248	245	145	146
Irska	218	221	99	100
Holandija	131	134	120	120
Danska	126	127	106	105
Austrija	121	119	115	114
Belgija	118	117	114	113
Njemačka	118	116	120	119
Švedska	111	111	104	103
Malta	109	110	90	90
Finska	103	102	105	102
Kipar	97	99	97	98
Francuska	99	98	106	106
Italija	98	98	99	98
Španija	91	91	91	91
Češka Republika	91	91	82	82
Slovenija	91	90	84	86
Litvanija	86	87	87	88
Portugalija	81	82	86	86
Estonija	80	79	75	74
Poljska	77	78	82	85
Hrvatska	78	78	76	79
Rumunija	75	77	83	86
Mađarska	76	76	69	73
Slovačka	74	75	77	77
Grčka	68	69	80	79
Letonija	70	68	72	72
Bugarska	63	66	70	73
Države članice EFTA				
Norveška	169	160	123	121
Švajcarska	154	151	117	116
Island	136	131	118	116
Države kandidati za članstvo u EU				
Turska	70	72	74	71
Crna Gora	52	53	66	70
Srbija	48	52	54	56
Sjeverna Makedonija	41	42	49	49
Albanija	38	42	43	47
Bosna i Hercegovina	35	35	42	42

Izvor: EUROSTAT

¹ Od 1. februara 2020. godine Evropsku uniju (EU) čine 27 zemalja članica

Grafik 2. BDP i SIP po stanovniku prema standardu kupovne moći za 2024. godinu, poređenje sa zemljama okruženja (EU-27 =100)

Posmatrajući zemlje regiona, prema konačnim podacima EUROSTAT-a, stvarna individualna potrošnja po stanovniku prema standardu kupovne moći se kreće u rasponu od 42% u Bosni i Hercegovini do 79% prosjeka EU-27 u Hrvatskoj. Stvarna individualna potrošnja po stanovniku prema standardu kupovne moći u Crnoj Gori u 2024. godini iznosila je 70% prosjeka EU-27.

Bruto domaći proizvod po glavi stanovnika uglavnom je pokazatelj nivoa ekonomske aktivnosti, dok je stvarna individualna potrošnja po glavi stanovnika alternativni pokazatelj, bolje prilagođen da opiše materijalno blagostanje domaćinstva.

Generalno, nivo SIP po stanovniku je više homogen nego BDP ali i dalje postoje značajne razlike među članicama EU. Struktura stvarne individualne potrošnje je bazirana na homogenim skupovima proizvoda i usluga koja domaćinstva konzumiraju ali su i dalje evidentne razlike između nivoa SIP per capita među zemljama članica EU.

METODOLOŠKA OBJAŠNENJA

Standard kupovne moći (SKM) je jedinica vještačke valute koja eliminiše razlike između nivoa cijena između zemalja. Tako jedan SKM kupuje isti obim roba i usluga u svim zemljama. Ova jedinica omogućava smisleno poređenje obima ekonomskih pokazatelja u svim zemljama.

Ovaj indikator, između ostalog, koristi se za prostorno poređenje veličine BDP-a, odnosno veličine ekonomije, te ekonomskog blagostanja.

Na veličinu BDP-a po stanovniku izraženog u standardu kupovne moći najvećim dijelom utiče obim BDP-a obračunatog rashodnom metodom, nivo potrošačkih cijena i broj stanovnika.

Pariteti kupovne moći (PKM) su stope za prevođenje valuta koje se primjenjuju kako bi se izvršilo pretvaranje ekonomskih indikatora izraženih u nacionalnim valutama u zajedničku vještačku valutu – Standard kupovne moći (SKM), koja izjednačava kupovnu moć različitih nacionalnih valuta i omogućava svrsishodno poređenje obima između zemalja.

Na primjer, ako se bruto domaći proizvod po stanovniku izražen u nacionalnoj valuti svake zemlje koja učestvuje u poređenju, podijeli sa njenim PKM-om, dobijene vrijednosti će neutralizovati uticaj različitih nivoa cijena i istovremeno prikazati realni obim bruto domaćeg proizvoda na zajedničkom cjenovnom nivou. Kada se podijeli sa nominalnim kursom za datu godinu, PKM daje procjenu nivoa cijena za datu zemlju u odnosu na, npr. EU-27.

Indeksi nivoa cijena obezbjeđuju poređenje nivoa cijena između zemalja u odnosu na prosjek EU. Ako je indeks nivoa cijena veći od 100, zemlja se smatra relativno skupljom u poređenju sa EU prosjekom i obrnuto.

Stvarna individualna potrošnja odnosi se na sva dobra i usluge stvarno potrošene ili kupljene od strane domaćinstava. Ona obuhvata dobra i usluge kupljene direktno od strane domaćinstava kao i usluge koje su obezbijeđene od strane neprofitnih institucija i vladinih institucija za ličnu potrošnju (npr. zdravstvo i obrazovne usluge).

Više podataka, kao i detaljna metodološka objašnjenja možete naći u sekciji: [Paritet kupovne moći](#)